



<https://wjst.wu.ac.th/index.php/stssp>

## ความหลากหลายชนิดของไลเคนวงศ์กราฟิดาซีอี (Graphidaceae) รอบพื้นที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดอุทัยธานี

วสันต์ เฟิงสูงเนิน, กวินนาถ บัวเรือง, เวชศาสตร์ พลเยี่ยม, พิมพ์ นรินค์บุตร,  
สัมฤทธิ์ เส็งเล็ก, สุภัทรา โพธิ์แก้ว, นพวรรณ คงทวี, และ ขจรศักดิ์ วงศ์ชีวะรัตน์\*

หน่วยวิจัยไลเคน ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง บางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

\*อีเมล: [kvongshewarat@hotmail.com](mailto:kvongshewarat@hotmail.com)

### บทคัดย่อ

ความหลากหลายชนิดของไลเคนวงศ์กราฟิดาซีอี (Graphidaceae) บริเวณโดยรอบพื้นที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดอุทัยธานี ได้ดำเนินการสำรวจและเก็บตัวอย่างไลเคนที่เกาะอาศัยบนต้นไม้จากป่าเต็งรัง ป่าปลูก ป่าดิบแล้ง และป่าเบญจพรรณ ในช่วงเดือนตุลาคม 2563 จากจำนวนทั้งหมด 52 ตัวอย่าง นำมาจัดจำแนกโดยการศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยา ภายภาควิทยาและสารทุติยภูมิที่สะสมในไลเคนด้วยวิธีหยดสี (spot test) และวิธีเรียงคละผิวบาง (Thin Layer Chromatography, TLC) จำแนกไลเคนได้ทั้งสิ้น 15 ชนิด ใน 6 สกุล ได้แก่ *Diorygma*, *Dyplolabia*, *Glyphis*, *Graphis*, *Leucodecton* และ *Phaeographis* โดยไลเคนสกุล *Graphis* มีความหลากหลายชนิดสูงสุดที่ 10 ชนิด ในขณะที่สกุลอื่นๆ พบเพียงสกุลละ 1 ชนิด ป่าเต็งรังมีการแพร่กระจายของไลเคนสูงสุดที่ 10 ชนิด รองลงมาคือ ป่าดิบแล้ง ป่าปลูก และป่าเบญจพรรณ ป่าละ 4, 2 และ 2 ชนิด ตามลำดับ ไลเคนที่พบได้บ่อย (common species) คือ *Graphis tenuirima* และ *Graphis koratensis* ในขณะที่ *Dyplolabia afzelii*, *Glyphis scyphulifera*, *Graphis caesiella*, *Graphis furcata*, *Graphis lineola*, *Graphis nanodes* และ *Leucodecton occultum* พบเพียงชนิดละ 1 ตัวอย่างเท่านั้น ต้นอ้อยช้าง (*Lansea coromandelica*) เป็นพืชที่มีไลเคนเกาะอาศัยสูงสุดถึง 6 ชนิด รองลงมาคือชิงชัน (*Dalbergia oliveri*) และกระพี้จั่น (*Millettia brandisiana*) อย่างละ 3 ชนิด ไลเคนจำนวน 13 จาก 15 ชนิดที่ค้นพบเป็นการรายงานครั้งแรกของจังหวัดอุทัยธานี

**คำสำคัญ:** ความหลากหลายทางชีวภาพ, ป่าเต็งรัง, สัณฐานวิทยา, สาหร่าย, อ้อยช้าง

### Abstract

The species diversity of lichen family Graphidaceae was carried out around the Ramkhamhaeng University Uthai Thani Campus in Honour of His Majesty the King. All corticolous lichen specimens were collected from dry dipterocarp forest, plantation, dry evergreen forest and mixed deciduous forest in October 2020. A total of 52 specimens were identified based on the morphology, anatomy and secondary substances characterized by spot test and thin layer chromatography. They included 15 species within 6 genera: *Diorygma*, *Dyplolabia*, *Glyphis*, *Graphis*, *Leucodecton* and *Phaeographis*. The lichen genus *Graphis* showed the highest diversity with 10 species, whereas other genera were found with only one species each. With ten species, the dry dipterocarp forest had the largest species diversity, followed by dry evergreen forest, plantation and mixed deciduous forest with 4, 2 and 2 species, respectively. *Graphis tenuirima* and *Graphis koratensis* were the common lichens. While *Dyplolabia afzelii*, *Glyphis scyphulifera*, *Graphis caesiella*, *Graphis furcata*, *Graphis lineola*, *Graphis nanodes* and *Leucodecton occultum* were found only one specimen each. *Lansea coromandelica* were found as the most preferred phorophyte as it housed 6 lichen species, followed by *Dalbergia oliveri* and *Millettia brandisiana* with 3 species each. 13 of the 15 lichen species discovered in this investigation were new records for Uthai Thani province.

**Keywords:** Biodiversity, Dry Dipterocarp Forest, Morphology, Algae, Wodier Tree (*Lansea coromandelica*)